

Det vises til Departementets høringsbrev datert den 28. januar 2008. Vi, rektorer ved de vitenskapelige høyskolene, takker for muligheten til å uttale oss om innstillingen fra Utvalg for høyere utdanning, "Sett under ett" (NOU 2008:3). Vi vil sende hver våre høringsuttalelser fra de respektive institusjoner, men vil med dette i tillegg sende en felles uttalelse.

På tross av enkelte positive bemerkninger om de vitenskapelige høyskolene, har innstillingen konkludert med at hele kategorien av vitenskapelige høgskoler – eller "specialized universities" som er vår engelske betegnelse – skal fjernes.

I Danmark har både Handelshøyskolen i København og IT-universitetet (kun 600 studenter) blitt regnet med blant universitetene, og tilsvarende spesialiserte institusjoner på universitetsnivå finnes i de fleste europeiske land, i motsetning til hva Stjernø-utvalget gir inntrykk av. Vitenskapelige høyskoler, eller spesialuniversiteter er altså ikke et norsk særfenomen.

De vitenskapelige høyskolene i Norge var tidligere medlemmer av Universitetsrådet, og deres innretning både med hensyn på forskning og forskningsbasert undervisning er på universitetsnivå. På en utmerket måte oppfyller vi kriteriene som et universitet etter utvalgets oppfatning skal etterstrebe. Vi har profilerte og stabile masterprogrammer av høy kvalitet, velfungerende doktorgradsprogrammer og forskerskoler, betydelig internasjonalt engasjement og mange kompetente søkere. Vi er overbevist om at dersom størrelseskravet brukes for å innlemme de vitenskapelige høyskolene i andre, større fagmiljøer, vil det snarere svekke kvaliteten enn å styrke den.

Vi deler mange av Stjernø-utvalgets bekymringer for utviklingen i norsk høyere utdanning, og ser særlig problemet med spredning av ressurser til mange små doktorgradsprogrammer innenfor allerede etablerte fagområder. Men dette kan ikke sies å være et problem som gjelder de vitenskapelige høyskolene. Vi har for det første doktorgradsprogrammer av tilstrekkelig størrelse; profesjonsinnretningen er bevart i forskning og fagutvikling, og vi har gode internasjonale nettverk. Som spesialuniversiteter måler vi vårt kvalitetsnivå, ikke i forhold til nasjonale gjennomsnitt, men i forhold til ledende internasjonale institusjoner innen våre fag. I tillegg er vi velfungerende studiesteder. Studentene har høy studieintensitet, gjennomfører etter tilmålt tid og trives på studiestedet.

Som institusjoner er vi små. Mange kan tro at de vitenskapelige høgskolene derfor administrativt sett er ressurskrevende. Vi tror ikke det er tilfelle og lar oss gjerne evaluere i forhold til administrativ effektivitet og kvalitet. Stjernøutvalgets fokus er ikke administrativ kostnadseffektivitet, men faglig kvalitet. Da blir følgende poeng helt grunnleggende i argumentasjonen: 100 fagfolk som arbeider med undervisning, forskning og utviklingsarbeid innenfor samme profilerte fagfelt er selv i internasjonal sammenheng kvantitativt sett et betydelig fagmiljø. Fagmiljøer blir faktisk verken større eller bedre dersom de slås sammen med andre fagmiljøer som arbeider med noe helt annet. Derimot kan et fagmiljø hente kunnskap og styrke først og fremst gjennom internasjonale nettverk og samarbeid med sterke fagmiljøer utenfor Norge – om masterutdanning, om forskerskoler og i forskningsprosjekter.

De vitenskapelige høgskolene er ikke et problem i det norske universitetssystemet, men snarere en type løsning som har vist seg å kunne fremme spisskompetanse og høy faglig kvalitet.

Dersom det blir endringer i institusjonskategoriene vil vi be om at man enten bevare kategorien spesialuniversiteter eller vitenskapelige høyskoler, eller at nye kategorier defineres slik at disse defineres slik at det blir rom for institusjoner av vår type innenfor universitetskategorien.

Med vennlig hilsen

Eirik Birkeland (rektor NMH), Karl Otto Ellefsen (rektor AHO), Jan I. Haaland (rektor NHH), Vidar L. Haanes (rektor MF) og Sigmund Loland (rektor NIH).